

Tanskan kirjastojen opintomatka 2023

 @AVItwiittaa

Blågård, lukutaitotyötä haasteellisella alueella

- Kööpenhaminan keskusta, vanhaa aluetta.
- Haasteita päihteiden käytön kanssa, edessä on suosittu vanha puisto.
- Tila sijaitsi kolmessa kerroksessa jossa oli mm. keittiö, varattava tila ja käynti mm. kulttuuritoimijoiden tiloihin.
- Tilassa tuoksui puu ja paljon hyllyjä oli tehty vaneerista ja esim. kuvan lehtipöytä on rakennettu hyvin yksinkertaiseksi
- Esiintymislava rakennettu korokkeella ja mustalla verholla

Lyngby – kaupungin varakkuus näkyy

- Varakkuus paistoi läpi – kuntien kirjastot olivat hyvin eriarvoisessa asemassa. Lyngbyssä asuu hyvin varakasta väkeä.
- 1960-luvun rakennus, mutta hirmu hyvin pitänyt kuosinsa.
- Avaraa tilaa on helppo vuosikymmenten aikana muuttaa tarpeiden mukaan.
- Vanha kirjastorakennus oli yhdistetty yhdyskäytävällä ja tilassa toimi kahvila ja kokoustilat.
- Readers advisory – henkilökohtainen lukuvalmentaja, joka valitsee kirjat. JA aina sama kirjastolainen, eli oppii tuntemaan maun ja kirjastoon syntyy kiinteä yhteys.
- Palveluvalikoima oli laaja ja kirjastolla myös muita enemmän palveluaikaa.

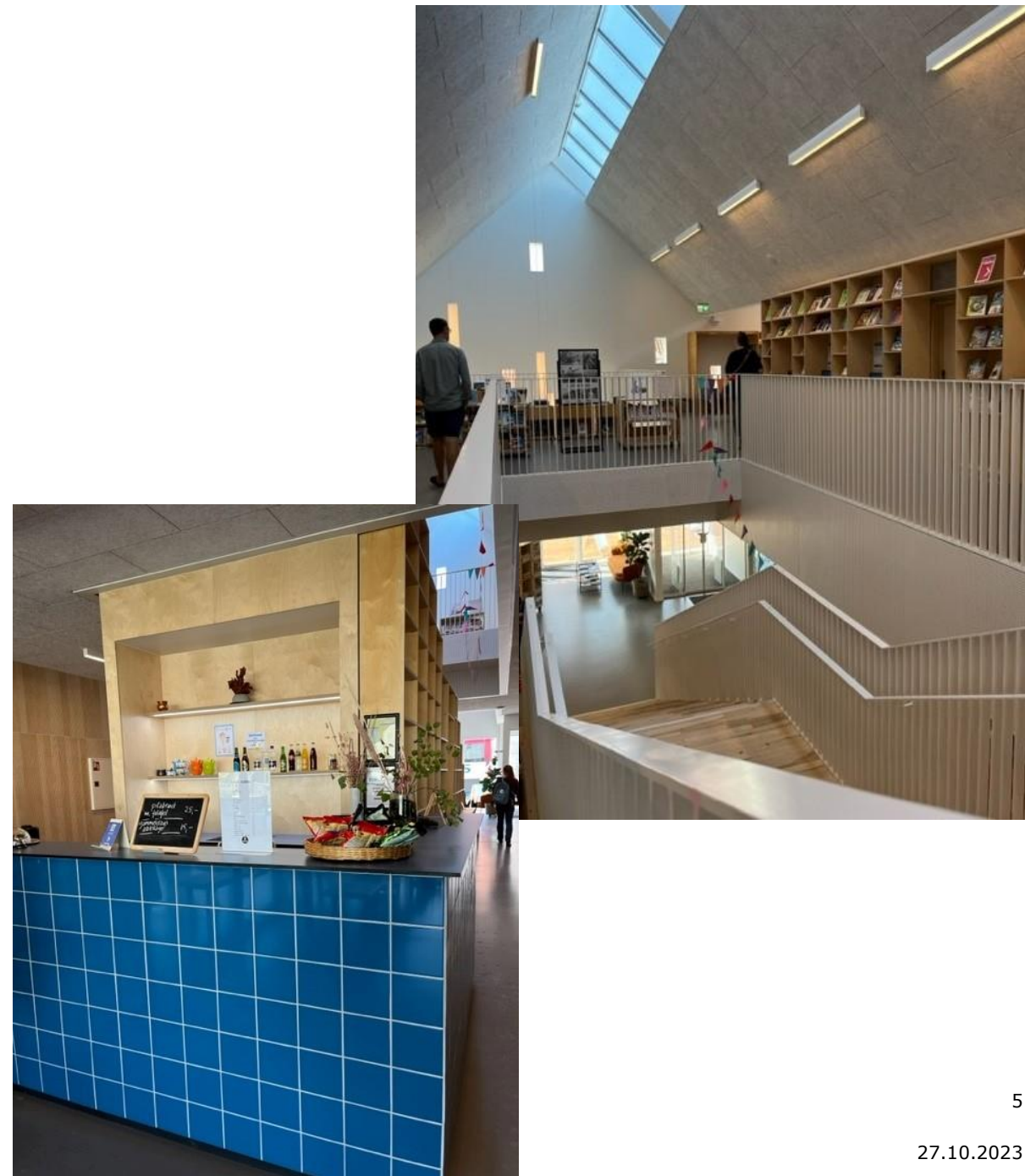
Roskilde – kaikkien suosikki!

- Kulttuurijohtajana Christian Lauersen, joka on todellinen visionääri
- Kirjasto tuntui hieman sokkeloiselta.
- Oli korkeaa ja valoisampaa osaa ja matalampaa lasten osastolla.
- Lastenosasto 0-6 avasi tänä vuonna ja tuplasi samalla tilansa. Vastuualue lapset ja perheet.
 - Massiivisia puisia linnoja ja rakennelmia, jotka hallitsivat tilaa.
 - Eri alueet suunniteltu eri ikäryhmille.
 - Ei pehmeitä lukupaikkoja.
 - Kirjat seinustoilla ja suht matalalla.
- Kellari otettu myös asiakkaiden käyttöön, sieltä löytyy musiikki ja musiikinkuuntelumahdollisuus. Siellä soi musiikki koko päivän, sitä voi itse mennä vaihtamaan mielen mukaan.

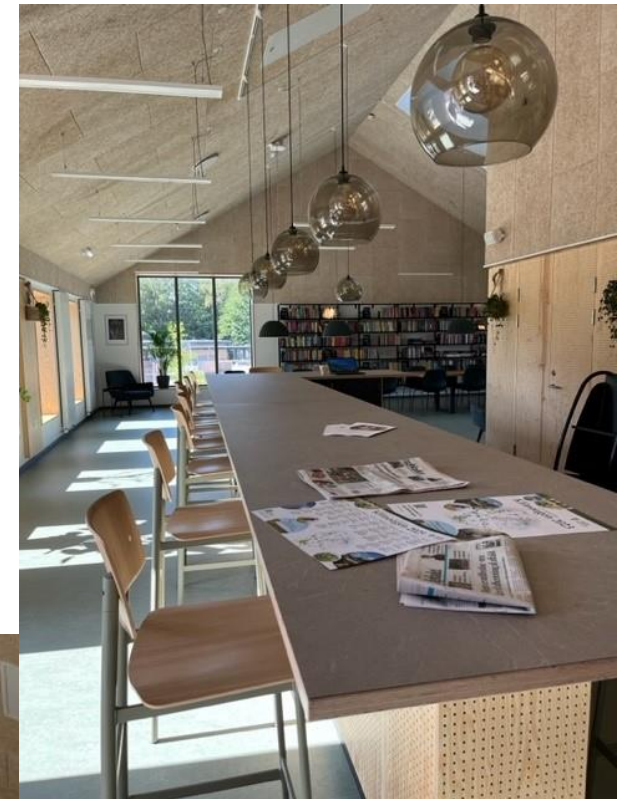
Viby Cosmos

- Yhteistyösatsaus Vibyn kunnan ja CulturCosmos yhdistyksen välillä. Myös rahoitus tuli kummaltakin.
- Kulttuuri on kunnan vetovoimatekijä. Cultural learning and shared activities
- Synergioiden hakeminen: kirjasto, kulttuuri, kansalaispalvelu ja arkisto.
- Vapaaehtoisten käyttö tosi suurta! Esitysten ja työpajojen pitäjiksi pyydetään usein paikallisia osaajia.
- Aamulla koululaiset, iltapäivällä haetaan lukemista ja illalla aktiviteettejä
- Good communities require space for difference.
- Kahvila ja yhteisökeittiö.
- Heillä on yhteinen toimielin kaikille näille toimijoille ja yksi toiminnanjohtaja.

Oested Combi-kirjasto – juuri valmistunut kombikirjasto

- Pieni 3000 asukkaan keskus Lejren kunnassa
- Kirjasto, koulun kotitalous, tiede ja kulttuuritilat samassa rakennuksessa
- Toimii myös yhteisön tilana, kyläkeittiö
- Ei tietokoneita
- Opettaja-kirjastonhoitajat vuorottelevat kirjaston hoidossa, kunnankirjasto on tuolla vain 4h/vk
- Avoinna 6-22 omatoimisena
- Paikallista työtä on käytetty paljon Lejressä
- Hakee vielä toimintamuotojaan
- Kylän yhteinen toimintapiste: asukasyhdistykset ja kolmannen sektorin toimijat käyttävät tiloja myös.

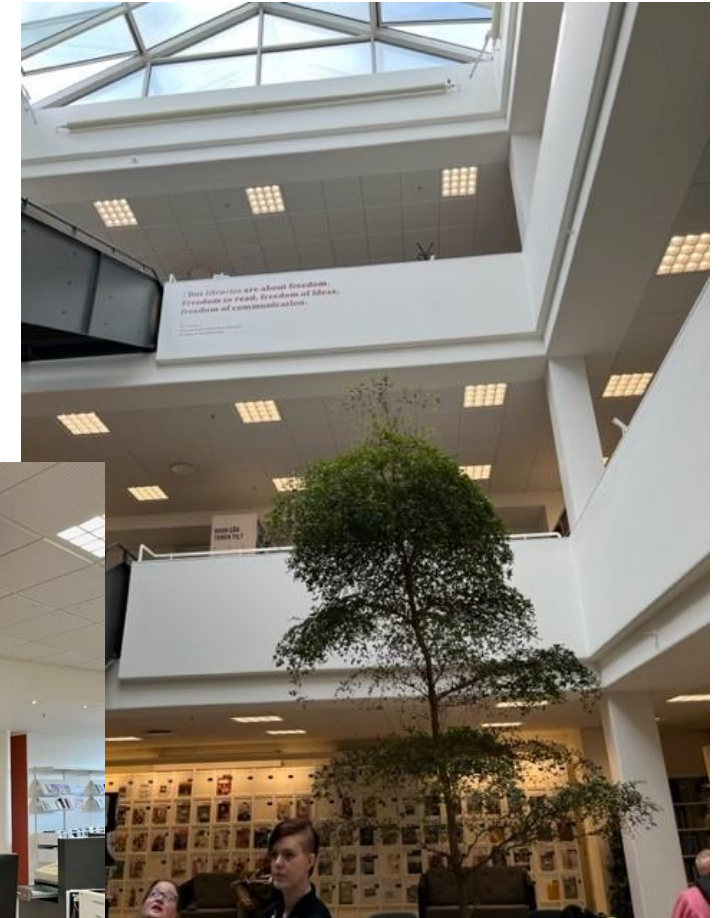
Lejre asemakirjasto – monen suosikki, ”karkkikauppa”

- Vanha asemarakennus, jossa kirjasto, jossa matkustajat voivat odotellessa lainata lukemista. Tila vuokrattu rautateiltä. Muutos 2019 huhtikuussa.
- Pääsy ja sisäänkäynti hankala vanhassa rakennuksessa.
 - Kaksi sisäänkäyntiä, kadulta ja esteetön asemalaiturilta
- Konsepti – JOKAINEN kirja kansi katsojaan päin!
- Vaatii kirjastotilalta aika paljon, jotta tällainen onnistuisi kokonaisuutena.
- Pöydät, hyllyt ja valaisimet kierrätystä, paikallista käsityötä.

Hoelbek – hyvin tavanomainen kaikin puolin

- Alueen pääkirjasto, 70 000 asukasta, 38 htv
- Omatoimet 7-22 3 sivupisteessä
- Rakennettu 1995, peruskorjaus ja muutokset 2015
- Atrium lasikatolla yhdisti hyvin vanhaa osaa ja uudempaa.
- Käsikirjastossa hiljainen työskentelytila ja ilmeisesti vanhat käsikirjat jätetty sinne akustiikkatarkoituksessa, muuta emme keksineet.
- Kirjapiirit toimivat aktiivisesti, ja niitä on huikea määrä, mutta heille osoitettu tila sijaitsi ns. viimeisessä nurkassa. Tilassa herkimmät saivat oireita, jopa minä tunsin nenässä tuoksun.
- Tilan rakenne ei tarjoillut paljoa muutosmahdollisuuksia.

Ringstedt – hyvin kestänyt aikaa

- Knud Munk suunnitellut tämän 1985 kirjastoksi – näyttää avaralta makasiinilta
 - Tila on kestänyt aikaa todella hyvin, koska on suurta avointa tilaa.
 - Mitään väliseiniä tai rakenteita ei ollut, eli äänen liikkuminen saattaa olla haaste.
- Kirjaston sisustusta uudistettiin 2014 ja siihen liitettiin ns. yhteispalvelupiste.
- Aukkaita 35 000 ja henkilökuntaa 32 htv
- **Mobibben – konttikirjasto.** Korvasi kirjastoauton, kustannukset pienemmät ja lainat nousseet. Toimisi tietyillä paikkakunnilla myös Suomessa.

LAES – pedagoginen lähestymistapa

- Kirjaston lastenosasto on suunniteltu hyvin pedagogisesti lukututkimuksen näkökulmien mukaan. Kirjainten ja sanojen opettelua leikin kautta ja mm. opastauluja vanhemmille.
- Sisään tullessa nimetään kuvalla aina vuorossa oleva kirjastonhoitaja, ei palvelupistettä.
- Käytössä lastenkin tuntema lukutori, josta tietää minkä tasoista kirjaa voi lähteä hakemaan, ettei turhaudu liian vaikeaan.
- 0-12 vuotiaille
- <https://bibliotek.kk.dk/videnomlaes>

Vanhan ja uuden yhdistämistä

- Uusarkkitehtuuria edusti vain Tingbjerg, VibyCosmos (kulttuuritalo) ja OstedCombi (koulu ja kirjasto).
 - Jokaista näitä yhdisti toimijoiden tiivis yhteistyö jo suunnittelua tehtäessä
- Vanhin vierailtu kirjasto oli ilmeisesti Kööpenhaminan pääkirjasto, jonka ns. sisuskalut olivat kuitenkin kokeneet täydellisen uusimisen, kuuluisia rullaportaita lukuun ottamatta.

Vanhan ja uuden yhdistäminen

- Vanhan ja uuden rakennuksen yhdessäelö ei ole välttämättä mikään erikoisuus.
- Se, mikä pisti silmään on se, miten yhdistäminen tehdään, voidaanko siihen luoda jokin yhteinen tila, voidaanko sille luoda merkitys ja tarkoitus, ja mitkä toiminnot uutta ja vanhaa yhdistää.
- Tässä oli selvästi tärkeintä se, että kirjasto on jo alun alkaen rakennettu hyvin aikaa kestäväksi.
- Parissa paikassa alkoi herkillä tulla sisäilmaongelmia, eli vaikka remonttia on tehtykin.

Muutamia yleisiä huomioita matkalta

- Yhteiskunnallinen näkökulma toimintaan
 - Toiminta suunniteltu toimintaympäristön analyysin suunnasta
 - Kirjaston on muutosagentti ja ottaa aktiivisen roolin alueen haasteisiin.
- Konsepti ja profilointi
 - Konsepti – usko konseptiisi!
 - Moni kirjasto oli erikoistunut tai kirjastolla oli painotus tietylle asiakasryhmälle
- Yhteistyö eri toimijoiden kesken
 - Jos tilassa on eri toimijoita, olivat ne suunniteltu yhdessä asukkaiden kanssa. Asukkaiden oma tila?
 - Tanskassa vierailuissa tiloissa myös useita erilaisia rahoittajia, jolloin yhteisiä asioista sopiminen on oleellista.
 - Yhteisissä tiloissa toimii toimijoiden yhteinen 'toimikunta', joka sopii toiminnasta, säännöistä ja vastuista. Vibyn Cosmoksessa oli päivittäisiä asioita hoitava johtaja, joka toimi myös toimikunnan johtajana
- Maksullisuus Kööpenhaminassa
 - Luokkakortti opettajalle maksaa 100kr/oppilas/vuosi
 - Ensimmäinen tilattu vierailu on ilmainen, sen jälkeen tilattu vierailu (vinkkaus, tiedonhaun opetus) maksaa.
 - Taloustilanteesta johtuva tämän vuoden aikana tapahtunut muutos, joka ei ollut kirjaston toive.

Muutamia yleisiä huomioita matkalta

● Omatoimiaika

- Palvelutunteja on supistettu. Kööpenhaminasta enemmän. Moni pääkirjasto oli ilman omatoimiaikaa. Sivupisteet toimivat enimmäkseen omatoimiajalla.
- Monessa kirjastossa omatoimiaikaan on 15/18 ikäraja.
- Suhteellisen vähän haasteita
- Omatoimiaika koskee koko kirjastoa, tiloja ei ollut rajattu pois.

● Asiakaspalvelu

- Lyngbyssä hanke asiakkaan kohtaamiseen, hosting in the library.
- Tätä oli monessa muussakin paikassa
- Lastenosastolla kirjastonhoitajan nimi ja kuva esillä
- Lyngbyssä ns. oma kirjastonhoitajasi hakee asiakkaalle kirjoja, henkilökuntaan syntyy sidos, joka ehkä myös kiinnittää asiakasta kirjastoon.